

Deset godina „Plave vrpce Vjesnika“

Ove godine navršava se deseto jubilarno proglašenje »Plave vrpce Vjesnika«, trofeja za pomorce.

Ideju i inicijativu za »Plavu vrpcu Vjesnika« dao je naš poznati novinar i književnik **Zlatko Zvrko** i ona je ustanovljena 1966. godine. Od tada svake godine na Dan Ratne mornarice i pomorstva Jugoslavije redakcija dnevnika »Vjesnik« iz Zagreba dodjeljuje taj trofej pomorskim momčadima (posadama) odnosno pojedinim pomorcima kao priznanje za humani podvig spašavanja ljudskih života na moru.

U pravilniku pomorskog trofeja »Plave vrpce Vjesnika« stoji: »da se oda priznanje za izvanredan pothvat koji se ocijeni kao najvrjedniji i kao najzapaženiji među djelima spasavanja i pružanja pomoći na moru«.

Trofej se sastoji od plave svilene zastave u obliku dugoljastog plamenca, zatim brončane skulpture »Galebovi«, koji je za tu svrhu izradio naš kipar **Kosta Angeli Radovani**, kao i povelju o trofeju. Osim toga svaki član grupe dobitnika dobije značku »Plave vrpce Vjesnika«. Pojedinačni dobitnik prima također plavu svilenu zastavicu u obliku dugoljastog plamenca, zlatnu značku i k tome novčanu nagradu.

Posebni odbor sačinjava dvanaest članova. Primljene prijedloge i dokumente Odbor prema Pravilniku razmotri i odlučuje kome će se dodijeliti trofej.

Proglašenje dobitnika i podjela trofeja obavlja se na svečanoj priredbi povodom proslave Dana Ratne mornarice i pomorstva prema programu u jednom od priobalnih mjesta na našoj obali.

Da bi javnost bila bolje upoznata sa humanim djelima naših hrabrih pomoraca i njihovom požrtvovnošću u spasavanju ljudskih života na moru iznosim pregled dobitnika trofeja »Plave vrpce Vjesnika« kroz minulih deset godina.

1966. godine, obavljeno je prvi put proglašenje dobitnika u **Dubrovniku** na Dan Ratne mornarice i pomorstva Jugoslavije. Prvi dobitnik momčadskog trofeja bila je **posada ratnog broda TČ 152** koja je, pod zapovjedništvom poručnika korvete **Pere Smoljenovića**, po teškom nevremenu s otoka Palagruže prevezla suprugu svjetioničara koja je bila pred porodom. Pojedinačni trofej dobio je **August Zaharija** mornar na m/j »Mokošica«, jer je u Kaštelanskom zaljevu, iz potopljenog jedrenjaka spasio **Jakova Jerkovića** i **Peru Matijaša**.

1967. godine, trofeji su uručeni u **Splitu**. Momčadski trofej dobila je **posada svjetionika Porer**, koja se sastojala od svjetioničara **Josipa Mudronje**, **Ante Žeravica** i **Ivana Budija**, jer su u nezapamćenom nevremenu sačuvali svjetlo svjetionika. Pojedinačni trofeji dobili su kap. dug. pl. **Jakov Buljević**, nadzornik ispostave Lučke kapetanije u Opatiji i **Ante Jakovčević**, vlasnik kutera »Vrana«, koji su u snažnoj buri u Kvarnerskom zaljevu spasili dva mladića u čamcu.

1968. godine, proglašenje dobitnika obavljeno je u **Puli**. Momčadski trofej dobila je **posada m/b »Ljutimir«**, zbog hrabrog podviga pri gašenju požara, koji se za vrijeme plovidbe razbuktao na tom brodu. Pojedinačni trofej dobio je posmrtno I časnik palube nizozemskog broda »Schiekerk« **Cornelis Jacobus Brouwer**, koji je skočio s broda da bi pomogao pri spasavanju našim brodolomcima s m/b »Trebinje«, na kojemu je uslijed nastalog požara, na Indijskom oceanu brod bio napušten. Prilikom spasavanja **Cornelis Jacobus Brouwer** izgubio je život.

1969. godine, na svečanosti u **Ninu** momčadski trofej dobila je **posada m/b »Šubićevac«**, koja je spasila

iz mora 12 brodolomaca s broda »Rigel«. Pojedinačni trofej dobila su tri američka liječnika **Obalne straže iz Honolulua Paul L. Jenkins, Robert G. Wheeler** i **Gregory Wikel**, koji su se u Pacifičkom oceanu 700 milja od Havaja spustili u more, da bi stigli na m/b »Miho Pracat«, na kojemu je izbila eksplozija i spasili mladića palube **Radu Stijovića** i kadeta **Vlaha Baču**.

1970. godine, uručeni su trofeji »Plave vrpce Vjesnika« u **Kotoru**. Momčadski trofej dobila je **posada m/b »Primorje«**, koja je spasila brodolomce **liberijskog broda »Saint Georges«**, koji je bio napušten i već tonuo. Pojedinačni trofej dobio je zapovjednik tegljača »Kastor« **kapetan Frane Haglić**, jer je u splitskoj luci iz potonulog auta spasio jednu ženu.

1971. godine, na svečanoj priredbi u **Rijeci**, momčadski trofej dobila je **posada m/b »Slobode«** pod zapovjedništvom kapetana **Pava Tripala**. Oni su spasili više stotina brodolomaca s grčkog trajekta »Heleanna«, koji je stradao u požaru. Pojedinačni trofej za istu godinu dobio je upravitelj stroja **Sergij Zagorac** sa m/b »August Cezarac« koji se za vrijeme izbijanja požara na tom brodu, neustrašivo i požrtvovno borio sa ognjenom stihijom i spasavao ljude. Tom je prilikom stradalo deset ljudi.

1972. godine, proglašenje »Vjesnikove plave vrpce« izvršeno je u **Podgori**. Momčadski trofej pripao je **Gračnoj mornaričkoj brigadi Ratne mornarice** u znak priznanja za mnoge pothvate prilikom pružanja svakovrsnih pomoći stanovnicima naše obale, otoka i svjetionika u poslijeratnom razdoblju i njezine osnovne zadaće: savjesno i uspješno čuvanje morskih granica SFRJ. Pojedinačni trofej dobio je kapetan **Božo Blaskov** zapovjednik tankera »Grahovo«, na kojemu je u bakarskoj luci izbio požar i zaprijetila opasnost da se požar proširi. Hrabro se upustio u borbu sa svojim mornarima i gasio požar iako je zadobio teške opekline.

1973. godine, trofej »Plave vrpce Vjesnika« predat je u **Piranu**. Momčadski trofej dobila je **ronilačka ekipa »Brodospasa«** i **Jugoslavenske ratne mornarice** u znak priznanja u poslijeratnom razdoblju za posebne napore koje su uložili za vađenje brodova i spasavanje ljudskih života. Pojedinačni dobitnik je rovinjski ribar **Petar Stojnić - Pjerino** za organizaciju spasavanja ribara na Slovenskom primorju čiji su se životi nalazili u opasnosti.

1974. godine, podijeljeni su trofeji na **Visu**. Kolektivni trofej dobila je **posada m/b »Kragujevac«** za spasavanje sedam ranjenih grčkih pomoraca nastradalih u požaru na jednom liberijskom tankeru na Atlantiku. Pojedinačni trofej primio je **Romano Čikarelo** zapovjednik milicijskog motornog čamca **M-25**, za njegovu aktivnost i aktivnost njegove posade u pružanju pomoći svanovništva otočja šibenskog arhipelaga.

O humanosti i požrtvovnom zalaganju naših pomoraca u spasavanju ljudskih života na moru moglo bi se mnogo pisati. Svrha mi je, da u ovom kratkom pregledu iznesem samo letimičan pregled desetogodišnje podjele trofeja »Zlava vrpca Vjesnika« onim našim pomorcima koji su se najviše zalagali i izložili svoje živote za spas svojih drugova pomoraca, kojih veže ista sudbina. Zato ovo visoko pomorsko priznanje tradicionalnog trofeja »Plave vrpce Vjesnika«, koji se dodjeljuje svake godine u okviru Dana Ratne mornarice i pomorstva Jugoslavije, od velikog je značenja našim pomorcima i našem pomorstvu u cjelini, kao i veliki doprinos afirmaciji pomorske orijentacije Jugoslavije.